

Střípky z minulosti aneb Nahlédnutí do stavebního deníku Družstevního lihovaru v Bojanově

Se stavbou lihovaru se započalo dne 21. července 1930. Konkrétně se ten den provedl výkop a odvezla ornice. „*Terén vyměřen...*“

Správce budoucího lihovaru pan Antonín Fikar, rodák z Dolní Krupé, který se po dobu výstavby lihovaru ubytoval v hostinci u Krejčů, zahájil toho pondělí pravidelné, tj. každodenní, záznamy o průběhu stavby vysněné budovy lihovaru. Díky deníku víme, co se kdy budovalo, kolik lidí se na stavbě podílelo, jaké bylo počasí či s jakými problémy se pan správce potýkal. Nemusíte být technickými typy a rozumět všem poznámkám, atraktivní styl zápisu vás zaujme i tak.

To máte kámen, písek, vápno, cihly... Právě s kvalitou cihel si při stavbě lihovaru užili své. Tento nezbytný stavební materiál se dovážel zejména ze Slatiňan a z Ochoze. Již 30. července bylo stavebním výborem poukazováno na to, že „*cihly přivezené z Ochoze nemají vzhled pěkný, pan stavitel však ubezpečuje, že jest to materiál dobrý...*“

Upřímně? Nebylo to dobré. Tímto okamžikem odstartovala jistá, poněkud žinantní kauza.

Pan Fikar o pár dní později napsal majiteli cihelny dopis, který by si nikdo z nás za rámeček nedal, a to přesto, že byl napsán ve vší slušnosti:

„*Dovoluji si Vás tímto zdvořile*

upozorniti, že přes několikeré upozornění p. stavitele a i pana stavbyved. Pírky na špatné cihly od Vás není toho vůbec dbáno. Posledně jsem Vám vzkázal, tedy po Vašem šoférovi, že jakmile ještě jednou přivezete nám takovou šrotovinu, že Vám to na moji zodpovědnost pošlu zpět, jak je viděti, nedbáte také ničeho a opět včera jste nám sem takový brak rozpukaný poslal. Víte dobře, že odborný dozor na naší stavbě máme velmi přísný a již slyšíme, že i lidé, kteří chodí kolem stavby po silnici, neb v neděli stavbu prohlížejí, se nám vysmívají, co se tam vše děje a z čeho prý se pracuje, jsme nuceni, když domluvy nepomáhají, p. staviteli úplně zakázati od Vás cihly bráti. Jen se přijedte podívat a přesvědčit, jaký materiál nám sem dáváte – uhodí se s cihlou a je z ní 50 kusů. Uznejte, že takový šrot na naši stavbu potřebovati nemůžeme.“

„Otcové zakladatelé“

Členové představenstva spolu se stavebním dozorem s panem správcem souhlasili a domluvili se, „že na naši stavbu nesmí být více dováženy strojové cihly a rozpukané, a povoleno jen cihly ručně pracované, prvotřídní materiál.“ Bravo, pánové, jenže... „Dnes ... 23. srpna ... dodáno cihel, z nichž některé byly opět strojové a částečně rozpukané.“ Pan Fikar nelenil a v dalším dopise majiteli cihelny důkladně vysvětlil, co si o tom myslí. Jasně mu dal najevo, „že se tak stalo naposledy.“ Daná nepříjemnost se udála v sobotu. V pondělí dorazil adresát dopisu na stavbu, aby si vše s panem Fikarem vyříkal. Obhlédl stav, slíbil nápravu a odjel. Konec příběhu? Ale kdeže.

V úterý dorazil z Ochoze traktor s cihlami a především s dopisem, „v němž (majitel cihelny) smlouvá dodávku špatného materiálu a slibuje, že bude dodávat cihly pěkné... Ohledně strojových cihel poznamenává, že jsou jakostně lepší než ruční a za nějaké škody, které jsou prý vyloučeny, ručí sám i s p. podnikatelem Drobílkem (stavitelem lihovaru, pozn. aut.). Odvolává se na Hlinsko, kde pro stavbu továren byly předepsány výhr. cihly strojové, jeho byly přijaty a krajské, ač na vzhled jsou lepší, pro velký obsah sádry byly zakázány.“

Zdá se, že daný argument pana správce obměkčil, neboť se rozhodl, že za **dobré** strojové cihly se přimluví u představenstva, ačkoli, jak sám poznamenal, chování výrobce cihel moc nechápal. Nakonec pan Fikar sdělil panu Drobílkovi, aby si s případnými těžkostmi, vzniklými z důvodu špatné kvality dodaného materiálu, poradil sám, jelikož on, správce, musel řešit celou řadu jiných záležitostí (např. návštěvy jednotlivých úřadů, a že jich už tehdy nebylo málo, z důvodu obstarání různorodých potvrzení, souhlasů, revizí a povolení), než bylo neutuchající handrkování s cihlářem. Zřejmě ani pan stavitel netoužil dohadovat se a zvolil pro daný problém řešení trvalé, neboť od daného data není v deníku o ochozských cihlách zmínka.

Pan Fikar se mnohdy zabýval i spory se zaměstnanci dodavatelů. Jistý dělník (dovezl z Hrochova Týnce 500 kusů hurdisek) nazval člena dozorčí rady „podštourou“. Dotčený si přál, aby tento urážlivý výrok byl zaznamenán ve stavebním deníku. Nebylo divu, došlo-li k nějakým rozepřím, protože počet pracovníků v prvním měsíci výstavby málokdy klesl pod 40. Např. ve středu 17. září se na stavbě lihovaru podílelo 11 zedníků, 5 učňů, 22 dělníků a 9 tesařů. Také se stalo, že na stavbu dorazili pracovníci, s nimiž se jaksi nepočítalo. „Pracují 3 klempíři, pokrývači 2. K přípravám s nádrží vyžádány 2 pomocné síly a 5 hod., kdo tyto bude platit?“ O stránku dál se dovídáme, že výpomoc bude „počítána k naší tíži.“

Pan Fikar jako pokrokový muž také věděl, že zaměstnance je třeba motivovat. „Dnes (20. září) dáno dělnictvu jako zpropitné na stavbu 1 hl piva 10⁰ a svačina od p. Jičínského, hostin. z Bojanova. Odpoledne stavba vyfotografována.“

Bylo-li výše psáno o stavebním materiálu, jako je kámen, písek či dříví, vězte, že na jeho dodávání se často podíleli lidé či firmy z blízkého okolí. Např. kámen se přivážel nejen z lomů (Hůrka, Libkov,

Nová Ves), ale také z panského lesa za řekou. Písek na stavbu dodával pan Turek z Bezděkova, říční písek (používán do betonu) se bral od pana Slaniny z Bojanova, z Pardubic byl dopravován labský písek. Vápno a cement se dovážely z Vápenného Podola. Pro zajímavost, jak se upravoval beton: „3 kolečka písku od p. Slaniny z Bojanova, 4 kolečka písku labského, 1 kolečko šterku a 1 q cementu.“

Dříve narození si jistě vzpomenou, že do Vápenného Podola vedla železnice. A právě odsud byly na stavbu dovezeny radiálky, šamotový materiál nebo např. „stroje došlé z Něm. Brodu, k čemuž zjednány 3 páry koní a sice: p. Švadlenka a p. Kubant Něm. Lhotice, p. pokl. Koreček a Kabele a p. Horák Liboměřice. Mimo těchto pomáhal při nakládání p. Horák ml. (syn), p. Matějka ze Samařova, kočí p. pokladníka a správce.“

Dříví na trámy zajišťoval pan Horník z Lipky. „Tesařům připomenuto, jakého profilu dřevo nejméně musí býti po přípustné odchylce, že dřevo musí býti zdravé a pokud možno hraněné.“ Oblé díly byly ihned vyřazeny, jak se i stalo se dvěma již připravenými krovky. „Truhlářský mistr p. Michek z Bojanova doručil náčrtek hlavních dveří do destilační síně a žádá o schválení našimi pány z představenstva.“ Pan Michek nakonec kromě dveří dodal i „okna k bytu a kanceláři, kadečky, uhelny a bramborárny.“

Ó počasí, budiž milostivo. Vrtochy počasí totiž mnohdy kazily plány. Déšť mařil práci hned první týden stavby. V sobotu 26. července bylo tak oškливо, že se jen přivezlo „něco kamene (as 2 m³) z lomu Libkova.“ V pondělí 11. srpna se déšť vrátil v plné síle „a pracováno jen proto do půl šesté.“ Sobota 23. srpna: „Dnes se počalo pracovati od 8 hodin, neboť ráno pršelo.“ Karamba, od kolíka do kolíka se tedy pracovalo, když nepršelo?! Mimochodem. Zapomněla jsem zmínit, že jedinými dny odpočinku byly neděle nebo církevní svátek (kupř. 1. listopadu – sv. Všech svatých).

Nejdelší pauza z důvodu nepřízně počasí nastala ve dnech 26. – 28. října: „Pršelo a chumelilo, a tudíž se nepracovalo.“ S příchodem listopadu deštivý charakter počasí neskončil, naopak. Ve středu 5. listopadu pršelo tak silně, že byl opět zatopen výkop u komína a u váhy. Druhý den byla voda ručně vylévána, tato činnost trvala 4 a půl hodiny!

Starostí s jednou stavbou až nad hlavu. Nicméně pan Fikar vše zvládl a den před Štědrým večerem učinil poslední zápis. Lihovar byl tak se vším všudy vybudován za 5 měsíců. Na to lze snad jen říci: Klobouk dolů! Má úcta, pánové.

Přeji všem čtenářům Štřípků hezké dny a .. **Na zdraví!**

Děkuji panu Milanu Trojánkovi a jeho paní za přátelské přijetí a zajímavé povídání. Z celého srdce také děkuji za věnování kopie stavebního deníku!

Lenka Simonová